

Den kliniska betydelsen av en föreliggande kotfraktur är ringa – en cross sektionell analys av 1427 äldre män i svenska MrOs

1 Mehra Kherad, 1 Björn Rosengren, 1 Ralph Hasserijs, 1 Jan-Åke Nilsson, 1 Inga Redlund-Johnell, 2 Claes Ohlsson, 3 Östen Ljunggren, 4 Dan Mellström, 1 Magnus Karlsson
1 Ortopediska kliniken, Skånes universitetssjukhus, Lunds universitet, Malmö, 2 Centrum för benforskning, Medicinska kliniken, Sahlgrenska universitetssjukhuset, Göteborg, 3 Medicinska kliniken, Akademiska sjukhuset, Uppsala, 4 Medicinska och Geriatriska kliniken, Sahlgrenska universitetssjukhuset, Göteborg.

Introduktion.

Rutinmässig utförda röntgen av kotpelaren hos äldre avslöjar ofta kotfrakturer. Den kliniska relevansen av ett sådant fynd är dock omdebatterad. Syftet med denna studie var därför att beskriva kotfraktur epidemiologi hos äldre män samt analysera dess kliniska relevans.

Material och metod.

MrOs Sweden (n=3014) är en populationsbaserad studie som inkluderar män i eget boende i åldrarna 69-81 år. Vid studiestarten svarade alla på ett frågeformulär kring tidigare frakturer, livsstilsfaktorer och förekomst av ryggsmärta och eventuell nedsatt funktion under året som föregått undersökningstillfället. 1453 av männen genomgick dessutom röntgen av bröst- och ländrygg i sidoprojektion. 26 av röntgenundersökningarna fick uteslutas pga. dålig kvalite, vilket resulterade i att 1427 undersökningar av en skelettröntgenolog utan kännedom om männens kliniska status.

Resultat.

15% av männen hade en eller flera kotfrakturer, men endast 22% av dessa var medvetna om att de hade haft en fraktur. Av de med frakturer hade 58% en fraktur, 21% två frakturer, 9% tre frakturer och 11% fler än 3 frakturer. Bland de med bara en fraktur fann man denna i 70% av fallen i bröstryggen och i 30% i ländryggen. Bland de med en fraktur var frakturutseendet kilformad i 85% av fallen, bikonkav i 13% och allmänt komprimerad i 2%. En fjärdedel hade en kompressionsgrad som understeg 24% och en fjärdedel en kompressionsgrad som översteg 38% av kothöjden. Bland de som hade en kotfraktur hade 57% haft ryggsmärta jämfört med 55% bland de utan kotfraktur (p=0.53). Den dagliga funktionen var i väsentlig del lika i båda grupperna. Bland männen med en eller flera frakturer fann vi ingen association mellan ryggsmärta och ålder (p=0.08) eller ryggsmärta och antalet frakturer (p=0.21). Bland de som hade en fraktur fann vi heller ingen relation mellan ryggsmärta och lokalisation av frakturen (p=0.49), utseendet av frakturen (p=0.77) eller kompressionsgraden av frakturen (p=0.85).

Slutsatser.

Kotfrakturer är vanligt förekommande bland äldre män men endast en femtedel är medvetna om att de har haft en fraktur och det verkar inte föreligga någon skillnad i förekomsten av ryggsmärta vid jämförelse av de med och utan en kotfraktur. Dessutom kunde vi inte i vårt material identifiera någon subgrupp av frakturer med ökad risk för ryggsmärta. En kotfraktur som hittas vid rutinradiologi av äldre män bör tillskrivas liten klinisk betydelse avseende ryggsmärta.